

ΤΕΛΕΤΗ ΑΠΟΝΟΜΗΣ ΒΡΑΒΕΙΟΥ «ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΤΣΑΤΣΟΣ»

Χαιρετισμός προέδρου ΣτΕ Κ. Μενουδάκου

Το Συμβούλιο της Επικρατείας συνδέεται με πολλαπλές επιστημονικές σχέσεις με τον Πρόεδρο Βασίλη Σκουρή. Είχε συχνά τη δυνατότητα να επωφεληθεί από την επιστημονική δραστηριότητά του στο χώρο του δημόσιου δικαίου, έχει ακόμη την ανάγκη να προστρέχει στο ακαδημαϊκό έργο του ως καθηγητή διοικητικού δικαίου και την τελευταία υπερδεκαετή περίοδο έχει την ευκαιρία να συνεργάζεται μαζί του, ως μέλους και στη συνέχεια ως Προέδρου του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στο πλαίσιο του διαλόγου μεταξύ του Δικαστηρίου και των εθνικών δικαστηρίων. Ενδεικτικό του επιστημονικού δεσμού του Βασίλη Σκουρή με το Συμβούλιο της Επικρατείας είναι το γεγονός ότι μετέσχε ως συντάκτης και μέλος της επιτροπής έκδοσης του τιμητικού τόμου για τα 75 χρόνια λειτουργίας του ανώτατου διοικητικού δικαστηρίου και ως ομιλητής κατά την πανηγυρική δημόσια συνεδρίαση που πραγματοποιήθηκε στις 17 Μαΐου 2004 για τον εορτασμό της επετείου. Είναι εκείνος που παρέδωσε συμβολικά τον τιμητικό τόμο στον τότε Πρόεδρο του Συμβουλίου της Επικρατείας Χρίστο Γεραρή κατά τη δημόσια αυτή συνεδρίαση.

Είναι γνωστό ότι η πλειονότητα των δημοσιολόγων, όπως και των μελών του Συμβουλίου της Επικρατείας των παλαιότερων και των μέσων γενεών είχαν ως σημείο αναφοράς τη γαλλική θεωρία και νομολογία. Ο καθηγητής Σκουρής προέρχεται από τη γερμανική ακαδημαϊκή κοινότητα. Πραγματοποίησε τις πανεπιστημιακές του σπουδές στο Ελεύθερο Πανεπιστήμιο του Βερολίνου και μετά τη λήψη του διδακτορικού διπλώματος έκανε τα πρώτα ακαδημαϊκά βήματά του στα Πανεπιστήμια του Αμβούργου και του Bielefeld.

Όταν επέστρεψε στην Ελλάδα και ανέλαβε καθηγητικά καθήκοντα στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης το 1982, υποστήριξε θέσεις εμπνευσμένες από τη γερμανική νομική παιδεία, οι οποίες σε ορισμένες περιπτώσεις φάνηκαν ανορθόδοξες στην επικρατούσα τότε στο χώρο του διοικητικού δικαίου γαλλική σχολή, συνέβαλαν όμως στην ανάπτυξη του επιστημονικού διαλόγου και στην καλλιέργεια και ωρίμανση των σχετικών επιστημονικών απόψεων. Με ατομική συγγραφική δραστηριότητα ή σε συνεργασία με συναδέλφους του πραγματεύθηκε πολλούς τομείς του δημόσιου δικαίου, όπως ο δικαστικός έλεγχος της συνταγματικότητας των νόμων, το γενικό ουσιαστικό διοικητικό δίκαιο, ποικίλα θέματα ειδικού διοικητικού δικαίου, η διοικητική δικονομία, το κοινοτικό δίκαιο και άλλα ειδικά θέματα με θεωρητική και πρακτική αξία. Και πριν ακόμη αποκτήσει τη δικαστική ιδιότητα εφάρμοσε πρακτικές, από τις οποίες προκύπτει η πεποίθησή του για την ανάγκη συμπόρευσης της θεωρίας με τη δικαστηριακή πρακτική, δηλαδή με τη νομολογία. Μία ένδειξη της θέσης του αυτής είναι ότι ενεθάρρυνε τη στελέχωση του Νομικού Τμήματος του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης με καθηγητές προερχόμενους από το δικαστικό σώμα. Νομίζω ότι πρώτος ο τομέας δημοσίου δικαίου του Τμήματος εγκαινίασε, ήδη από τη δεκαετία του 1980, την πρακτική να προσκαλούνται δικαστές προκειμένου να αναπτύξουν θέματα σχετιζόμενα με σημαντικές δικαστικές αποφάσεις και γενικότερα με τη νομολογιακή αντιμετώπιση θεμάτων ευρύτερου ενδιαφέροντος.

Μπορώ προσωπικά να διαβεβαιώσω ότι με την ιδιότητα του Γενικού Γραμματέα του Κέντρου Διεθνούς και Ευρωπαϊκού Οικονομικού Δικαίου συνέβαλε αποφασιστικά στην ομαλή εγκατάσταση της Εθνικής Σχολής Δικαστών στους χώρους του Κέντρου και στη συνέχεια, ως μέλος του διοικητικού συμβουλίου της Σχολής αλλά και με την ιδιότητα του διδάσκοντος προσέφερε πολύτιμες υπηρεσίες στη λειτουργία της Σχολής και στην εκπαίδευση των υποψήφιων λειτουργών της διοικητικής δικαιοσύνης. Έχοντας την ευθύνη της διοίκησης της Σχολής την περίοδο εκείνη διατηρώ τις καλύτερες αναμνήσεις από τη συνεργασία μας στον τομέα αυτό και από το πρακτικό πνεύμα, την εφευρετικότητα στην εξεύρεση λύσεων και την ικανότητα συνεργασίας που τον διακρίνει.

Ο καθηγητής Σκουρής υπήρξε από τους πρώτους ακαδημαϊκούς δασκάλους που καλλιέργησαν το κοινοτικό δίκαιο. Αποτέλεσε μέλος του κύκλου των νομικών της Βόρειας Ελλάδος, οι οποίοι, με την καθοδήγηση του αείμνηστου καθηγητή Ευρυγένη, ασχολήθηκαν ενεργώς με την ενσωμάτωση του κοινοτικού δικαίου στην ελληνική έννομη τάξη. Μετέσχε στα πρώτα συνέδρια με αντικείμενο τις σχέσεις της κοινοτικής και της εθνικής έννομης τάξης, στην έκδοση του περιοδικού «Ελληνική Επιθεώρηση Ευρωπαϊκού Δικαίου» και, όπως ήδη ανέφερα, στη διοίκηση του Κέντρου Διεθνούς και Ευρωπαϊκού Οικονομικού Δικαίου.

Όσα εξέθεσα αποτελούν μέρος μόνον της επιστημονικής δραστηριότητας και των υπηρεσιών, τις οποίες προσέφερε από σημαντικές θέσεις ο τιμώμενος στη σημερινή εκδήλωση καθηγητής. Ο διορισμός του, το 1999, ως δικαστή στο Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, στο οποίο διαδέχθηκε το συνάδελφο και φίλο του Κρατερό Ιωάννου, αποτελεί το επόμενο στάδιο μιας πολύ επιτυχημένης επιστημονικής και επαγγελματικής πορείας. Ο διορισμός αυτός κρίθηκε εξ αρχής ως δίκαιη και αξιοκρατική επιλογή, η άποψη δε αυτή έχει, κατά γενική ομολογία, επιβεβαιωθεί απολύτως ύστερα από 13 χρόνια υπηρεσίας στο Δικαστήριο. Πραγματικά, η πορεία του Βασίλη Σκουρή ήταν ασυνήθιστη για τα δεδομένα του Δικαστηρίου. Τέσσερα χρόνια μετά το διορισμό του εκλέχθηκε από τους συναδέλφους του Πρόεδρος. Στην πρώτη τριετή προεδρική θητεία του έλαβε χώρα η πολυπληθέστερη διεύρυνση στην ιστορία της Ευρωπαϊκής Ένωσης με την ταυτόχρονη είσοδο δέκα νέων μελών. Κατά τη δεύτερη προεδρική θητεία του προστέθηκαν δυο ακόμη νέα μέλη. Η διεύρυνση αυτή είχε πρόδηλες συνέπειες στην οργάνωση και στη λειτουργία του Δικαστηρίου. Αρκεί να αναλογιστεί κάποιος ότι εισήλθαν δώδεκα νέοι δικαστές στο Δικαστήριο και άλλοι τόσοι στο Πρωτοδικείο προερχόμενοι σχεδόν στο σύνολό τους από χώρες της ανατολικής Ευρώπης και ότι αυξήθηκε σε πολύ σημαντικό βαθμό ο αριθμός του προσωπικού. Την ίδια εποχή ιδρύθηκε και λειτούργησε στους κόλπους του ίδιου θεσμικού οργάνου το Δικαστήριο Δημόσιας Διοίκησης της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι μεγάλες τομές, τις οποίες επέφερε στην οργάνωση του Δικαστηρίου και του Πρωτοδικείου η Συνθήκη της Νίκαιας, αντιμετωπίστηκαν με επιτυχία από τη Διοίκηση του Δικαστηρίου και προφανώς η συμβολή του Προέδρου του στην ομαλή λειτουργία του Δικαστηρίου με 27 δικαστές και 8 γενικούς εισαγγελείς υπήρξε αποφασιστική. Η συμβολή αυτή, αλλά και γενικότερα η επιτυχημένη διοίκηση του δικαστηρίου από το Βασίλη Σκουρή αναγνωρίστηκε από τους συναδέλφους του, οι οποίοι τον εξέλεξαν πρόεδρο για δεύτερη και για τρίτη φορά και, όπως γνωρίζουμε, πριν λίγες εβδομάδες ανανεώθηκε η θητεία του στον προεδρικό θώκο για τέταρτη τριετία, και μάλιστα σε συγκυρία μη ευνοϊκή για τη χώρα προέλευσής του. Το γεγονός αυτό, που συντελείται για πρώτη φορά στην 60χρονη ιστορία του Δικαστηρίου αποδεικνύει περίτρανα τη μεγάλη εκτίμηση που τρέφουν στο δικαστή,

καθηγητή και επιτυχημένο συντονιστή των εργασιών του Δικαστηρίου οι ευρωπαίοι συνάδελφοί του.

Το Συμβούλιο της Επικρατείας ήταν από τα πρώτα ελληνικά δικαστήρια που εγκαίνιασαν τη συνεργασία με το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο του Λουξεμβούργου στο πλαίσιο της διαδικασίας της προδικαστικής παραπομπής. Όπως τονίζεται σε αποφάσεις του ίδιου του Δικαστηρίου, η δικαστική αυτή συνεργασία συμβάλλει ευθέως και αμοιβαίως στην επεξεργασία μιας απόφασης για να διασφαλιστεί η ομοιόμορφη εφαρμογή του ενωσιακού δικαίου. Έχω την εντύπωση ότι το ανώτατο διοικητικό δικαστήριο, στο οποίο έχω την τιμή να προεδρεύω, κατέχει την πρώτη θέση στον αριθμό προδικαστικών παραπομπών για την ερμηνεία του ενωσιακού δικαίου και για το κύρος κανονιστικών πράξεων των οργάνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Τα τελευταία έντεκα χρόνια η συνεργασία των ελληνικών, όπως, άλλωστε, όλων των εθνικών δικαστηρίων, διεξάγεται με διευθυντή ορχήστρας ένα έλληνα επιστήμονα. Το γεγονός αυτό δημιουργεί στους έλληνες δικαστές αίσθημα ασφαλείας ότι τα ελληνικά προδικαστικά ερωτήματα θα ερευνηθούν στο Λουξεμβούργο με πλήρη γνώση όχι μόνο της κοινοτικής, αλλά και της ελληνικής έννομης τάξης. Κυρίως όμως η παρουσία του στην κορυφή του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης αποτελεί ιδιαίτερη τιμή για την ελληνική νομική επιστήμη και για την Ελλάδα γενικότερα, σε μια εποχή που ακούγονται απαξιωτικές εκτιμήσεις για τη χώρα μας.

Συμμετέχω με μεγάλη χαρά στην αποψινή εκδήλωση απονομής στον Πρόεδρο και καθηγητή Σκουρή του βραβείου, το οποίο θεσμοθέτησαν στη μνήμη του Δημήτρη Τσάτσου, ενός μεγάλου ευρωπαίου νομικού και πολιτικού, δύο οργανισμοί με το κύρος και την αναγνώριση που έχουν το Κέντρο Ευρωπαϊκού Συνταγματικού Δικαίου, του οποίου ιδρυτής είναι ο καθηγητής Δημήτρης Τσάτσος και το Ινστιτούτο Ευρωπαϊκών Συνταγματικών Επιστημών Δημήτρης Τσάτσος. Διερμηνεύοντας, πιστεύω, τα αισθήματα όλων των ελλήνων δικαστών, χαιρετίζω τον τιμώμενο και του εύχομαι πάντα επιτυχίες σε όλες τις δραστηριότητές του, υγεία και οικογενειακή ευτυχία. Για τη θητεία σας στο Λουξεμβούργο εύχομαι, κύριε Πρόεδρε, αγαπητέ Βασίλη, καλή συνέχεια.